

KU CHWALE PRZODKÓW PIONU HUTNICZEGO

Początki Wydziału Hutniczego – Otwarcie Akademii Górniczej w Krakowie – z jednym Wydziałem Górniczym, nastąpiło dnia 20 października 1919 roku w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Datą powstania drugiego Wydziału Hutniczego formalnie jest dzień 1 maja 1922 roku, w którym stanowiące najwyższą władzę statutową Ogólne Zebranie Profesorów AG – będące od 3.IV.1922 roku Senatem AG, na swym posiedzeniu w auli UJ powołało pierwszą dziesięcioosobową Radę Wydziału Hutniczego. Prawie rok wcześniej, tj. 18 maja 1921 roku, utworzono Komisję Programową do opracowania programu nauczania nowego wydziału, zaś 3 kwietnia 1922 roku to samo Zgromadzenie postanowiło przed rozpoczęciem roku akad. 1922/23 utworzyć nowy Wydział Hutniczy i przydzieliło do niego właściwe jednostki organizacyjne.

Pierwszym profesorem z dziedziny metalurgii żelaza i organizatorem Wydziału Hutniczego AG był prof. zw. inż. Henryk Korwin-Krukowski, zatrudniony od 1 września 1920 roku. Jednakże obowiązki głównego organizatora i pierwszego dziekana Wydziału Hutniczego zostały w dniu 1 września 1921 roku powierzone prof. zw. inż. Antoniemu Rodziewiczowi-Bielewiczowi, co zostało potwierdzone Jego wyborem w dniu 19 czerwca 1922 roku.

Okres międzywojenny – Niestety z powodu braku własnej bazy lokalowej, oba te wydziały prowadziły swą działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną początkowo w różnych siedzibach, wynajmowanych od gminy na terenie M. Krakowa. Jednostki organizacyjne Wydziału Hutniczego AG mieściły się więc w różnych budynkach na terenie M. Krakowa:

a) w **budynku gimnazjalnym przy ul. Krzemionki 11**, ofiarowanym do użytku w sierpniu 1920 roku przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w którym głównie umieszczono następujące Katedry: Metalurgii Żelaza, Maszyn Hutniczych, Walcownictwa i Kuźnictwa, Metalografii i Obróbki Ciepłej, Maszynoznawstwa II, Budownictwa i Inżynierii oraz Fizyki I, a nieco później Metalurgii Stali oraz Metalurgii Żelaza i Odlewnictwa, co miało miejsce po reorganizacji K. Metalurgii Żelaza;

b) w **budynku szkolnym przy ul. Smoleńsk 7**, w którym umieszczono Katedrę Geometrii Wykreślnej;

c) w **budynku szkolnym przy ul. Skalecznej 10**, w którym umieszczono Katedry: Chemii Ogólnej i Analitycznej, Metalurgii Innych Poza Żelazem Metali, Technologii Ciepła i Paliwa, a nieco później Górniczo-Hutniczej Analizy;

d) w **budynku laboratorium UJ przy ul. Grodzkiej 15**, w którym umieszczono Katedrę Chemii Fizycznej i Elektrochemii.

W lutym 1921 roku Ogólne Zebranie Profesorów AG zatwierdziło ostateczny program budowy głównego gmachu uczelni, pod który w czerwcu 1922 roku Akademia otrzymała od gminy M. Krakowa działkę przy Al. Mickiewicza. Położenia kamienia węgielnego pod jego budowę dokonano w rok później. Gdy na przełomie lat 1929-30 odebrano budynek główny, przeniesiono do niego niektóre jednostki wydziałowe, w tym m.in. Katedry: Budownictwa i Inżynierii, Chemii Ogólnej i Analitycznej, Chemii Fizycznej i Elektrochemii, Fizyki I, Geometrii Wykreślnej i Maszynoznawstwa II (dla której przy ul. Reymonta 7 wybudowano także Laboratorium Maszynowe). Inne Katedry, albo pozostały jak dotąd, albo zostały przeniesione do zwolnionych pomieszczeń w budynku przy ul. Krzemionki 11. Po wybuchu II wojny światowej Katedry rozlokowane w budynku głównym Akademii ewakuowano do budynku przy ul. Krzemionki 11.

Okres po 1945 roku – W latach powojennych początkowo część jednostek organizacyjnych Wydz. Metalurgicznego rozlokowano w budynku głównym A-0. Jednocześnie rozpoczęto budowę własnej bazy lokalowej poprzez oddanie w 1952 roku budynku A-2 im. Aleksandra Krupkowskiego (był on siedzibą Katedr przejściowo w latach 1952-58, a na stałe rozlokowano w nim na parterze tylko Katedrę Metaloznawstwa i Metalurgii Proszków). Wydział zasiedlał przejściowo także pomieszczenia w budynku B-2 dla Katedry Ekonomiki i Organizacji Hutnictwa (1952-69) i kondygnację w budynku C-1 dla Katedry Fizyki (1955-91). Następnie przejął w 1958 roku budynek B-4 im. Feliksa Olszaka, gdzie ostatecznie umieszczono siedzibę większości katedr. Nieco później wydział zaczął korzystać także z hali technologicznej B-4 (od 1963 r.) oraz z przewiązki B-3/B-4 (od 1968 r.). Kolejnym etapem rozbudowy wydziału było oddanie w 1967 roku budynku B-3 im. Kiejstuta Žemaitisa, użytkowanego przejściowo w latach 1967-80, a obecnie budynek ten jest przekazany do dyspozycji innych Wydziałów AGH. Znajdowały się w nim do 1980 roku Dyrekcja Instytutu Metalurgii oraz Zakłady: Koksownictwa i Gazownictwa oraz Chemii Fizycznej i Metalurgii Żelaza. W ostatnim etapie budowy bazy zasiedlono halę technologiczną A-2 (od 1977 r.) oraz budynek B-5 im. Jana Janowskiego (od 1980 r.), gdzie docelowo zlokalizowano Dyrekcję i Bibliotekę Wydziałową (IX piętro) oraz Dziekanat wraz z salą posiedzeń rady wydziałowej (parter). Zlokalizowano w nim katedry o profilu chemiczno-metalurgicznym, a w ostatnich latach wprowadzono także jednostki o profilach metaloznawczym i informatycznym.

Patroni pawilonów

Patroni pawilonów – Z czasem stało się tradycją honorowanie tych wybitnych i zasłużonych profesorów przez poświęcanie poszczególnych pawilonów ich patronatowi (tab.1). Dlatego – patronami budynków, użytkowanych przez Wydział Hutniczy AG (i jego późniejsze jednostki), zostali profesorowie, którzy dali się poznać szeroko w swym życiu zawodowym. Każdy z tych profesorów – analizując ich charakterystyki osobowe i naukowe, wyróżniał się w uprawianej dziedzinie nauki, będąc szeroko znaną postacią w środowisku podczas swej pracy naukowej na uczelni, jak również w środowisku hutniczym poza uczelnią. Dlatego też czczono ich pamięć także przez tworzenie w salach wykładowych tzw. audytoriów, upamiętniających wybitnych profesorów Wydziału.

Tabela 1. Wykaz pawilonów, zajmowanych kolejno przez Wydz. Hutniczy AG (1922-51) i Wydz. Metalurgiczny/Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej AGH (1951-nadal)

Budynek	Rok oddania do eksploatacji	Patron budynku	Osoba nadająca Patrona budynku
		Data uroczystości	
A-0	1930	Prof. Walery Goetel	Rektor
		8 grudnia 1989	Prof. J. Janowski
A-2	1952	Prof. Aleksander Krupkowski	Rektor
		19 października 1979	Prof. R. Ney
		Audytorium profesorów Jasiewiczza i Malkiewiczza	Prorektor
		28 października 1982	Prof. S. Gorczyca
B-3	1967	Prof. Kiejstut Žemaitis	Wicepremier Rządu mgr inż. F. Kaim
		11 maja 1974	
B-4	1958	Prof. Feliks Olszak	Rektor
		13 maja 1966	Prof. K. Žemaitis
		Audytorium prof. W. Leskiewiczza	Prorektor
		15 maja 1998	Prof. A. Korbel
B-5	1980	Prof. Jan Janowski	Rektor
		17 maja 2002	Prof. R. Tadeusiewicz

Rys.1. Uroczystości nadania patronów budynkom, zasiedlonym przez jednostki organizacyjne Wydziału:
a – B-3 im. Kiejstuta Žemaitisa – 11 maja 1974 r., od lewej: p. Włodzimiera Žemaitis – wdowa, prof. Roman Ney – rektor AGH, prof. Kazimierz Mamro – prorektor AGH, prof. Jan Janowski – dziekan Wydz. Metalurgicznego;
b – B-4 im. Feliksa Olszaka – 13 maja 1966 r., w środku: prof. Kiejstut Žemaitis – rektor AGH, w asyście studentów w galowych mundurach hutniczych;
c – B-5 im. Jana Janowskiego – 17 maja 2002 r., od lewej: prof. Janusz Łuksza – dziekan Wydz. Metalurgii i Inżynierii Materiałowej AGH, prof. Andrzej Łędzki (zasłonięty) – kierownik Zakładu Metalurgii Stopów Żelaza, prof. Andrzej Korbel – prorektor AGH, prof. Ryszard Tadeusiewicz – rektor AGH, p. Maria Janowska – wdowa, p. Marta Rzeszowska (z d. Janowska) – siostra patrona.
Foto: Stanisław Malik

Pawilon B-3: jako patrona otrzymał imię prof. Kiejstuta ŽEMAITISA (1906-73)

Opis:

Dnia 11 maja 1974 roku – z okazji Dnia Hutnika'74 odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Metalurgicznego pod przewodnictwem dziekana prof. Jana Janowskiego z udziałem JM Rektora AGH prof. Romana Neya (rys.1a), wicepremiera RM PRL mgr inż. Franciszka Kaima i ministra przemysłu ciężkiego mgr inż. Włodzimierza Lejczaka. Po przejściu pod paw. B-3, rektor AGH scharakteryzował osobowość prof. K. Žemaitisa i Jego zasługi dla rozwoju polskiego hutnictwa i naszej Akademii, a wicepremier RM PRL mgr inż. F. Kaim – w obecności wdowy Włodzimierzy z d. Fiałkowska (geograf), ale bez udziału córki Magdaleny Fikus (biofizyk, choroba), oraz ministra W. Lejczaka, dokonał aktu odsłonięcia na zewnętrznej frontowej ścianie budynku tablicy informacyjnej z brązu o treści „Pawilon im. Kiejstuta Žemaitisa”, nadającej Jego imię jako patrona tego budynku. Prof. K. Žemaitis – inż. hutnik (1928), polityk, minister, działacz gospodarczy i polityczny, Zasłużony Hutnik PRL, będąc rektorem AGH w latach 1963-69, przez dwie kadencje, przyczynił się do wybudowania tego budynku, bo właśnie – wskutek Jego inicjatywy i dzięki usilnym osobistym staraniom o środki finansowe na dokończenie budowy, powstał ten budynek. Jego działalność organizacyjna, to jedna z piękniejszych kart historii AGH, do której zalicza się także: budowę nowych pawilonów dydaktycznych, reorganizację struktury uczelni, a szczególnie powstanie miasteczka studenckiego oraz oddanie do eksploatacji w 1965 roku budynków Biblioteki Gł. i Domu Socjalnego AGH.

Na tym posiedzeniu Rady Wydziału po raz pierwszy wręczono także medale honorowe „Zasłużony dla Wydziału Metalurgicznego” (nr 1-10) – przyznawane podczas obchodów na wydziale Dnia Hutnika w danym roku, i dyplomy doktorskie.

Pawilon B-4: jako patrona otrzymał imię prof. Feliksa OLSZAKA (1904-65)

Opis:

Dnia 13 maja 1966 roku – z okazji Dnia Hutnika'66 odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Metalurgicznego pod przewodnictwem dziekana prof. Tadeusza Malkiewicza z udziałem JM Rektora AGH prof. Kiejstuta Žemaitisa. Prof. F. Olszak – inż. hutnik (1927), profesor i specjalista w zakresie metalurgii stali, elektrometalurgii i żelazostopów, Zasłużony Hutnik PRL, będąc dziekanem Wydz. Metalurgicznego (1954-56), prorektorem ds. nauki (1956-58), a następnie rektorem AGH (1958-61), przyczynił się do wyposażenia swojej katedry w nowoczesną aparaturę, a ponadto za jego kadencji rektorskiej wybudowano pawilony dla Wydziałów Metalurgicznego, Ceramicznego i Górniczego oraz cztery budynki mieszkalne dla 200 pracowników uczelni. Jako doświadczony inżynier, organizator i kierownik produkcji, a przy tym naukowiec o szerokich horyzontach, należy do grona tych wybitnych indywidualności, którym Uczelnia i Wydział mają najwięcej do zawdzięczenia. Nadania imienia dokonał prof. Kiejstut Žemaitis – Rektor AGH (rys.1b). Na frontonie budynku umieszczono tablicę informacyjną z brązu o treści „Pawilon im. Feliksa Olszaka”, a w terminie późniejszym ufundowano tablicę pamiątkową ku Jego czci, wmurowaną wewnątrz budynku.

Pawilon B-5: jako patrona otrzymał imię prof. Jana JANOWSKIEGO (1928-98)

Opis:

Dnia 17 maja 2002 roku – w roku jubileuszu 80-lecia Wydziału Metalurgicznego, z okazji Dnia Hutnika'02 odbyły się uroczystości – prowadzone pod kierunkiem prof. Janusza Łukszy, dziekana Wydziału, świadczące o tym, iż wielkość i pozycję Wydziału Metalurgii i Inżynierii Materiałowej tworzyli Jego Wybitni Profesorowie i Wielcy Jego Wychowankowie. Tak wielu Wspaniałych i Zasłużonych nie sposób wymienić w tym jednym miejscu, lecz pamiętamy o Nich na co dzień. W tym dniu Magnificencja Rektor AGH prof. dr hab. inż. Ryszard

Tadeusiewicz poinformował, że Senat AGH nadał pawilonowi B-5 imię Jana Janowskiego (rys.1c). Profesor Jan Janowski – mgr inż. metalurg (1952), wielkopieczownik, wieloletni dziekan Wydziału Metalurgicznego, Prorektor i Rektor AGH, działacz polityczny, poseł na Sejm, wiceprezes Rady Ministrów oraz Minister Postępu Naukowego i Wdrożeń w rządzie Tadeusza Mazowieckiego, doktor h.c. AGH oraz wyróżniony honorowym tytułem „Zasłużony dla AGH”, działacz sportowy oraz członek honorowy TS Wisła, sędzia i przedstawiciel polskiej koszykówki we władzach FIBA i Polskim Związku Olimpijskim. Na frontonie budynku umieszczono kompozycję, złożoną z Jego wypukłorzeźby i tablicy informacyjnej z brązu o treści „Pawilon imienia Jana Janowskiego”.

Pawilon A-2: AUDYTORIUM PROFESORÓW JASIEWICZA I MALKIEWICZA

Opis:

Dnia 28 października 1982 roku – w roku jubileuszu 60-lecia Wydziału Metalurgicznego odbyło się w Zakładzie Metaloznawstwa i Obróbki Ciepłej seminarium poświęcone dorobkowi naukowemu prof. Tadeusza Malkiewicza, jej kierownikowi w latach 1966-74. Podczas tego seminarium postawiono wniosek, aby tę salę wykładową w tym zakładzie przemianować na Audytorium Profesorów Jasiewicza i Malkiewicza (rys.2a). Rada Wydziałowa uchwałą z dnia 8 listopada 1982 roku zatwierdziła tę nazwę. Otwarcia tego audytorium dokonał prof. Stanisław Gorczyca, prorektor AGH. Jednocześnie odsłonięto tablicę pamiątkową prof. T. Malkiewicza (rys.2b), upamiętniającą tę postać wybitnego zasłużonego metaloznawcy.

Rys.2. Audytorium Profesorów Jasiewicza i Malkiewicza w A-2, parter – otwarte 28.X.1982 r.: a – widok ogólny, b – prof. Andrzej Korbel składa kwiaty ku czci Prof. T. Malkiewicza, swojego nauczyciela i wychowawcy. Foto: Stanisław Malik

Zygmunt Jasiewicz i Tadeusz Malkiewicz byli pierwszymi absolwentami Wydziału Hutniczego AG, którzy obronili prace dyplomowe z zakresu metalografii i obróbki termicznej, uzyskując stopień inżyniera hutnika w maju 1927 roku. Razem z nimi studiował także Feliks Olszak, a rok później ukończył studia Kiejstut Žemaitis. Po studiach ich drogi zawodowe różniły się, gdyż inż. Z. Jasiewicz kontynuował karierę naukową w Katedrze Metalografii i Obróbki Termicznej, natomiast inż. T. Malkiewicz podjął pracę w przemyśle hutniczym, pracując kolejno w Hucie "Pokój" (1927), a następnie w Hucie "Baidon" (1929). Dopiero po latach pracowali naukowo w macierzystej Katedrze, będąc kolejnymi jej kierownikami: Z. Jasiewicz (1956-66), a T. Malkiewicz (1966-74). Uzasadniało to więc inicjatywę wspólnego uczczenia ich pamięci poprzez utworzenie takiego Audytorium.

a)

b)

Rys.3. Audytorium Prof. Wacława Leskiewicza w B-4, p. I – otwarte 15.V.1998 r.: a – widok ogólny, b – prof. Andrzej Korbel odsłania tablicę pamiątkową poświęconą Profesorowi.
Foto: Stanisław Malik

Pawilon B-4: AUDYTORIUM PROFESORA WACŁAWA LESKIEWICZA

Opis:

Dnia 15 maja 1998 roku – Profesor zw. Wydz. Metalurgicznego AGH, inż. metalurg (1945) o spec. plastyczna przeróbka metali, naukowiec, organizator nauki i dydaktyki, wychowawca wielu pokoleń inżynierów i naukowców hutników. Z okazji Dnia Hutnika'98 odbyło się otwarcie audytorium, poświęconego wielkiemu metalurgowi, który służył Ojczyźnie, polskiej nauce i hutnictwu, bez względu na to w jakich warunkach przychodziło Mu tę służbę pełnić. Był człowiekiem wybitnym, o szerokich horyzontach myślowych i wielu zainteresowaniach, a przede wszystkim wielkim patriotą Polski i Uczelni. W uznaniu zasług prof. zw. dr inż. Wacława Leskiewicza, nie tylko dla Katedry Plastycznej Przeróbki Metali, naszego Wydziału i Alma Mater, ale i poza Uczelnią, amfiteatralną salę wykładową w pawilonie B-4 przemianowano w tym dniu na Audytorium im. prof. zw. dr inż. Wacława Leskiewicza (rys.3a). W uroczystości Jego otwarcia wziął udział prof. Andrzej Korbel – prorektor AGH, prof. Bronisław Barchański – prorektor AGH, prof. Janusz Łuksza – dziekan Wydziału Metalurgii i Inżynierii Materiałowej AGH (rys.3b), rodzina Profesora: córki Grażyna Furdzik i Hanna Łazarska oraz daleki krewny kpt. Andrzej Soysal, a także liczne grono Jego uczniów, wychowanków i współpracowników z uczelni i przemysłu metalurgicznego. Salę tę odnowiono i zmodernizowano w 2012 roku.

Tablice pamiątkowe

Pamiątkowe tablice – Często we wspomnieniach przywołuje się pamięcią sylwetki zasłużonych profesorów, którzy swą osobowością i autorytetem naukowym kształtowali umysły i serca swych młodszych kolegów bądź też młodzieży akademickiej, uczącej się na akademii. Swym autorytetem, wiedzą i doświadczeniem zawodowym zapewniali wysoki poziom nauczania, czym kształtowali określone kierunki wiedzy, uprawianej przez siebie. Dlatego na przestrzeni lat fundowano wiele tablic pamiątkowych (tab.2) czy też tworzone audytoria, pracownie bądź laboratoria, w których je umieszczano, upamiętniając wybitnych profesorów, zasłużonych dla katedr, wydziałów i uczelni. Osoby te znane były również poza uczelnią, odciskając piętno swej osobowości w środowiskach naukowych innych uczelni, bądź zakładów przemysłowych, z którymi współpracowały. Fundowanie tablic pamiątkowych było starszą ideą honorowania tych wybitnych profesorów z zakresu hutnictwa.

Tablice pamiątkowe to niezwykle popularny sposób uhonorowania wybitnych osób i upamiętniania ważnych wydarzeń historycznych. W Akademii Górniczo-Hutniczej ten piękny zwyczaj wpisał się w historię i stał się niemal tradycją. Nic więc dziwnego, że w ten sposób przypomina się o nich, gdyż pamięć bywa bardzo ulotna, a niektóre osoby i wydarzenia chcemy zachować w pamięci poprzez stworzenie czegoś trwałego. Niekiedy w jednym obiekcie znajduje się kilka lub kilkanaście tablic upamiętniających, a ich nagromadzenie sprawia, że miejsce to staje się swoistym panteonem.

Tabela 2. Wykaz pamiątkowych tablic profesorów – hutników, odsłoniętych w poszczególnych pawilonach Uczelni

Lp.	Pawilon	Miejsce ekspozycji Materiał tablicy	Osoba upamiętniana Data odsłonięcia / otwarcia
1	A-2	Parter, Audytorium Metalowa, stal nierdzewna	Prof. Zygmunt Jasiewicz 16 maja 1970
2		Parter, Audytorium Metalowa, stal nierdzewna	Prof. Tadeusz Malkiewicz 28 października 1982
3		Piętro I, hol Kamienna, marmur oliwkowy	Prof. Aleksander Krupkowski 19 października 1979
4		Piętro I, hol Kamienna, marmur czerwony	Prof. Iwan Feszczenko-Czopiwski 26 listopada 2002
—	B-3	Parter, hol Brak tablicy	Prof. Kiejstut Žemaitis Nie została wykonana
5	B-4	Krzemionki 11, parter, sala RW, piętro II Kamienna, marmur czarny	Prof. Antoni Rodziewicz-Bielewicz ...?... 1924, 16 maja 1958, 1980
6		Parter, hol Metalowa, odlew w brązie	Prof. Feliks Olszak 4 maja 1968
7		Piętro I, hol Metalowa, odlew w brązie	Prof. Władysław Łoskiewicz 15 maja 1964
8		Piętro I, hol Metalowa, odlew w brązie	Prof. Roman Dawidowski 9 grudnia 1972
9		Piętro I, Audytorium Kamienna, marmur biały	Prof. Waclaw Leskiewicz 15 maja 1998
10	C-2	Piętro IV, Muzeum Historii AGH Kamienna, odlew gipsowy	Prof. Waclaw Róžański 1 czerwca 1996
11	Reymonta 23	Krzemionki 11, Wydz. Odlewnictwa Metalowa, odlew w brązie	Prof. Mikołaj Czyżewski 4 maja 1958, 27 listopada 1974
12		Krzemionki 11, Wydz. Odlewnictwa Metalowa, odlew w brązie	Prof. Jerzy Buzek 31 maja 1959, 27 listopada 1974

Ale był pewien problem ze starszymi tablicami, gdyż pierwotnie umieszczano je w budynku gimnazjalnym przy ul. Krzemionki 11, a dopiero później przenoszono je do nowo wybudowanych budynków. Takie postępowanie dotyczyło nie tylko tablicy pamiątkowej prof. A. Rodziewicz-Bielewicza.

Tablica pamiątkowa prof. zw. inż. Antoniego RODZIEWICZA-BIELEWICZA

Rodzaj: kamienna

Materiał: marmur czarny

Relief osoby: brak, nie wykonany

Napisy: liternictwo wykuwane w kamieniu, malowane na żółto

Miejsce ekspozycji: paw. B-4, sala wykładowa, II p.

a)

KU PAMIĘCI
ANTONIEGO
RODZIEWICZA-BIELEWICZA
PIERWSZEGO DZIEKANA
WYDZIAŁU HUTNICZEGO AK. GOR.
ZMARŁEGO 19/X 1923 R.
PIERWSI INŻYNIEROWIE HUTNICY

Rys.4. Pamiątkowe tablice – paw. B-4, poświęcone zasłużonym profesorom Wydziału: prof. A. Rodziewiczowi-Bielewiczowi (a) i prof. W. Leskiewiczowi (b). Foto: Wojciech Kosibowicz

b)

PAMIĘCI
PROFESORA DR INŻ.
DOKTORA HONORIS CAUSA AGH
WACŁAWA
LESKIEWICZA
1915 – 1996
ORGANIZATORA I KIEROWNIKA
KATEDRY
PLASTYCZNEJ PRZERÓBKI METALI
PROREKTORA AGH
DZIEKANA WYDZIAŁU HUTNICZEGO
WYBITNEGO PEDAGOGA I UCZONEGO
WYCHOWANKOWIE
KRAKÓW 1997

Opis:

Z treści tej tablicy (rys.4a) wynika, że jej fundatorami mogli być inżynierowie hutnicy, pierwsi absolwenci Wydz. Hutniczego z 1923 roku, gdyż pierwsze dyplomy inż. hutnika wręczono w dniu 23 czerwca 1923 roku sześciu absolwentom. Dlatego bardzo prawdopodobnym jest fakt wmurowania tej tablicy **ok. 1924** roku w budynku AG, ul. Krzemionki 11 (budynek A-0 był oddany dopiero w 1930 r.). Tam też w latach 1922-45 znajdowała się siedziba Katedry Budowy Maszyn Hutniczych, której kierownikiem w latach 1921-23 był prof. zw. Antoni Rodziewicz-Bielewic.

Z chwilą oddania do użytku budynku B-4 w 1958 r. i przygotowań do opuszczenia przez AGH budynku gimnazjalnego, użytkowanego w Podgórzu – chyba przed 1960 r., tablicę przeniesiono i wmurowano w sali posiedzeń Rady Wydziału Metalurgicznego B-4, parter, gdzie była eksponowana w latach 1958-80. Po 1980 roku przeniesiona: na krótko bez

montażu do gabinetu prof. W. Leskiewicza, B-4, pok.208, a następnie wmurowano ją w sali wykładowej B-4, II p., pok.209. Podczas remontu sali 209 – prawdopodobnie w 1996 roku, tablica miała być wykuta i przekazana do Muzeum Historii AGH i Techniki. Tablicę kamienną o wymiarach 420x620 mm oprawiono w listopadzie 2014 roku w ramę z kutej blachy stalowej o szerokości 70 mm, wykonaną metodą młotkowania i gięcia przez firmę: Warsztat Kowalsko-Ślusarski Waldemar Starzec w Myślenicach, ponownie zawieszono i jest eksponowana w tej sali.

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr inż. Wacława LESKIEWICZA

Rodzaj: kamienna

Materiał: marmur biały

Relief osoby: wypukłorzeźba, odlana z brązu oddzielnie

Napisy: liternictwo odlane z mosiądzu

Miejsce ekspozycji: paw. B-4, sala wykładowa, I p.

Opis:

Dnia 15 maja 1998 roku – z okazji Dnia Hutnika'98 w Audytorium Prof. W. Leskiewicza odsłonięto także (rys.4b) uprzednio wmurowaną wypukłorzeźbę z brązu – przedstawiającą postać Profesora, i kamienną tablicę pamiątkową – upamiętniającą osobę tego wybitnego metalurga, profesora i działacza społecznego, który piastował wiele funkcji akademickich w Katedrze Plastycznej Przeróbki Metali (kierownik 1949-85), na Wydziale Metalurgicznym (dziekan 1951-54 i 1956-60, dyrektor Instytutu Metalurgii 1969-74), w macierzystej uczelni (prorektor 1961-64, przewodniczący Komitetu Jubileuszu 60-lecia AGH w 1979 r., był inicjatorem odtworzenia przed wejściem do głównego gmachu AGH spiżowych grup rzeźb górników i hutników, przyczynił się do polepszenia bazy dydaktycznej wydziału przez zainicjowanie budowy paw. B-5 (1980) oraz nowoczesnej stołówki pracowniczej na terenie uczelni (1984)), jak również pełnił szereg funkcji z wyboru w nadrzędnych jednostkach nau-

PROFESOROWI FELIKSOWI OLSZAKOWI
DZIEKANOWI I REKTOROWI
AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ
ZASŁUŻONEMU HUTNIKOWI
POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ
WIELKIEMU PRZYJACIELOWI MŁODZIEŻY
– KOLEDZY I UCZNIOWIE

kowych bądź hutniczych. Odsłonięcia tej kompozycji dokonał prof. Andrzej Korbel – prorektor AGH, a w uroczystości uczestniczyli: prof. Bronisław Barchański – prorektor AGH, prof. Janusz Łuksza – dziekan Wydziału, rodzina Profesora, a także liczne grono Jego uczniów, wychowanków i współpracowników z uczelni i przemysłu.

Tablica pamiątkowa prof. zw. inż. Feliksa OLSZAKA

Rodzaj: metalowa

Materiał: odlew z brązu

Relief osoby: płaskorzeźba z brązu odlana wraz z tablicą

Napisy: liternictwo odlane z brązu wraz z tablicą, nieszlifowane

Miejsce ekspozycji: paw. B-4, hol, parter

Rys.5. Pamiątkowa tablica – paw. B-4, poświęcona prof. F. Olszakowi zasłużonemu profesorowi Wydziału Metalurgicznego Akademii Górniczo-Hutniczej. Foto: Wojciech Kosibowicz

Opis:

Na wniosek dziekana prof. T. Malkiewicza Rada Wydziału Metalurgicznego w dniu 25 września 1967 roku przyjęła dwie uchwały o ufundowaniu: płyty nagrobnej prof. F. Olszaka – uzgadniając tekst napisów na niej, i tablicy pamiątkowej – decydując o miejscu jej ekspozycji w paw. B-4. Dnia **4 maja 1968** roku – z okazji Dnia Hutnika'68 na ścianie w holu budynku B-4 na parterze odsłonięto ufundowaną przez Wydział tablicę pamiątkową ku czci prof. F. Olszaka (rys.5). Uroczystego odsłonięcia tej tablicy dokonał prof. K. Žemaitis, rektor AGH, w towarzystwie prof. T. Malkiewicza, dziekana Wydz. Metalurgicznego. Uroczystość tą poprzedziła sesja naukowa z okazji 60-lecia urodzin prof. Jana Anioły, prorektora ds. nauczania AGH, oraz połączono ją z XXII Zjazdem Naukowym Stowarzyszenia Wychowanków AGH, poświęconym „45-leciu nauk hutniczych w Akademii Górniczo-Hutniczej”.

1890 – 1956
PAMIĘCI
PROF. DR. INŻ.
WŁADYSŁAWA
ŁOSKIEWICZA
WYBITNEGO METALOZNAWCY
PIONIERA PRZEMYSŁU
METALI LEKKICH W POLSCE
PEDAGOGA
I PRZYJACIELA MŁODZIEŻY
WYCHOWANKOWIE

1883 – 1952
PAMIĘCI
PROREKTORA AGH PROF. DR. INŻ.
ROMANA
DAWIDOWSKIEGO
ORGANIZATORA I KIEROWNIKA
KATEDRY TECHNOLOGII
CIEPŁA I PALIWA
WYBITNEGO PEDAGOGA
I UCZONEGO
WYCHOWANKOWIE
ZRZESZENI W STOWARZYSZENIACH NOT
I WYCHOWANKÓW AGH

Rys.6. Pamiątkowe tablice – paw. B-4, poświęcone zasłużonym profesorom Wydziału: prof. W. Łoskiewiczowi (a), prof. R. Dawidowskiemu (b). Foto: Wojciech Kosibowicz

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr hab. inż. Władysława ŁOSKIEWICZA

Rodzaj: metalowa

Materiał: odlew z brązu

Relief osoby: wypukłorzeźba z brązu odlana wraz z tablicą

Napisy: liternictwo odlane z brązu wraz z tablicą, szlifowane

Miejsce ekspozycji: paw. B-4, hol, I p.

Opis:

Profesor W. Łoskiewicz – inż. metalurg (1917), absolwent Wydz. Metalurgicznego Politechniki Petersburskiej, dokształcił się u prof. H. Le-Chateliera na Sorbonie w Paryżu (1921-23). Jako pierwszy na Wydz. Hutniczym AGH doktoryzował się (25.XI.1929 roku) oraz habilitował (14.VI.1930), a także pełnił szereg funkcji akademickich jako: kierownik Katedry Metalografii i Obróbki Termicznej (1931-56); prodziekan Wydziału Hutniczego (1936-38) i Metalurgicznego (1951-52), dziekan Wydziału Hutniczego (1934-36) i (1948-50). Był kierownikiem Biblioteki Akademii Górniczej (1945-47), organizując jej zbiory bezpośrednio po wojnie. W latach 30. XX wieku zajmował się badaniami mosiądzów (opublikował je w „Journal of the Institute of Metals”). Następnie prowadził badania w zakresie zagadnień metaloznawstwa metali lekkich i ich stopów. Po wojnie był jednym z organizatorów przemysłu metali lekkich w Polsce. Głównym przedmiotem jego zainteresowań naukowych było zawsze metaloznawstwo i obróbka cieplna metali lekkich i ich stopów oraz stali i żeliwa. W swej działalności naukowej zawsze brał pod uwagę potrzeby i zagadnienia przemysłowe pod kątem możliwości ich przenoszenia na teren dociekań naukowych i badawczych. Prawdopodobnie w dniu **15 maja 1964** roku podczas uroczystości Dnia Hutnika'64 prof. K. Žemaitis, rektor AGH, odsłonił tablicę pamiątkową (rys.6a) ku czci Profesora. Na metalowej płycie, wykonanej prawdopodobnie według projektu artysty rzeźbiarza Józefa Galicy – docenta ASP w Krakowie, umieszczono wklęsłorzeźbę Profesora i napis okolicznościowy. Uroczystość tę połączono z XVII Zjazdem Naukowym Stowarzyszenia Wychowanków AGH i XIII Sesją Naukową AGH na temat „Zagadnienia metalurgii żelaza i metali nieżelaznych”.

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr inż. Romana DAWIDOWSKIEGO

Rodzaj: metalowa

Materiał: odlew z brązu

Relief osoby: wklęsłorzeźba z brązu odlana wraz z tablicą

Napisy: liternictwo odlane z brązu wraz z tablicą, nieszlifowane

Miejsce ekspozycji: paw. B-4, hol, I p.

Opis:

Profesor – stopnie inż. górnika i inż. hutnika (1906-1907) uzyskał po studiach na Akademii Górniczej w Leoben (środkowa Austria), był pierwszym na Akademii Górniczej specjalistą w zakresie termodynamiki, technologii ciepła i paliwa oraz budowy pieców przemysłowych. Był uczonym utrzymującym stałą i ścisłą współpracę z przemysłem krajowym. Wyznawał zasadę, iż teoria i nauka tylko wtedy mają wartość, jeżeli służą człowiekowi i przynoszą korzyści w praktyce. Konsekwentnie realizował tezę, że podstawą racjonalnej gospodarki w przemyśle jest wysoko postawiona technika cieplna, gwarantująca minimum zużycia energii przy równocześnie najwyższej jakości produkcji. Należał do pionierów inicjujących walkę przeciwko zanieczyszczaniu i wprowadzaniu norm, zabezpieczających przed degradacją środowiska. W roku jubileuszu 50-lecia Wydziału Metalurgicznego Stowarzyszenie Wychowanków AGH zorganizowało XXVII Zjazd swoich członków i sesję naukową nt. „50 lat nauk hutniczych w AGH”. Jednym z punktów obchodów miało być odsłonięcie w paw. B-4 tablicy pamiątkowej. Jednakże dopiero w ramach XXVIII Zjazdu Stowarzyszenia Wychowanków AGH w dniu **9 grudnia 1972** roku odsłonięto tablicę pamiątkową (rys.6b), ufundowaną przez członków i jednocześnie Jego wychowanków (Komitet Organiz. tworzyli: doc. dr inż. A. Schillak – przew., prof. dr hab. inż. W. Goetel, prof. dr hab. inż. T. Pawlik).

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr hab. inż. Aleksandra KRUPKOWSKIEGO

Rodzaj: kamienna

Materiał: marmur piaskowy

Relief osoby: wypukłorzeźba z brązu odlana oddzielnie

Napisy: liternictwo odlewane w mosiądzu
Miejsce ekspozycji: paw. A-2, hol, I p.

Opis:

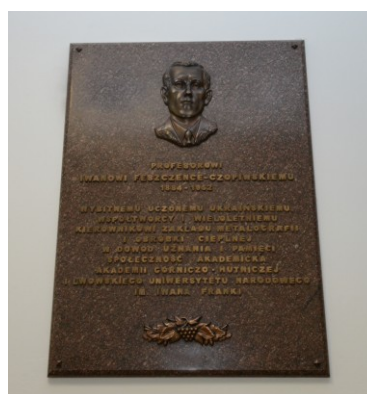
W AGH stało się już wieloletnią tradycją, że większość budynków poświęcano zasłużonym profesorom uczelni, którzy pracowali w jednostkach naukowych, mających swą siedzibę w ich murach. Ten zasłużony metalurg (1917), absolwent Politechniki w Petersburgu, przez wiele lat był profesorem Wydziału Hutniczego AG (1930-62), a następnie twórcą i profesorem Wydziału Metali Nieżelaznych (1962-64). Ponieważ w tym budynku znajdują się obecnie pomieszczenia, zajmowane przez ten Wydział, budynek jako patrona otrzymał w dniu **19 października 1979** roku Jego imię. Jednocześnie na pierwszym piętrze odsłonięto tablicę pamiątkową Jemu dedykowaną (rys.7a). Na kamiennej płycie umieszczono – wykonaną z brązu, płaskorzeźbę głowy i napis okolicznościowy. Wmurowanie tablicy i nadanie imienia było częścią uroczystości, związanych z 60-leciem AGH, a decyzję o takim uhonorowaniu osoby profesora podjęła Rada macierzystego Wydziału Metali Nieżelaznych, przy wsparciu środowisk naukowych, związanych z polskim przemysłem metali nieżelaznych.

a)

1894 – 1978
PROFESOROWI
ALEKSANDROWI
KRUPKOWSKIEMU
NESTOROWI
POLSKIEGO HUTNICTWA
WYCHOWANKOWIE

b)

PROFESOROWI
IWANOWI FESZCZENKO-CZOPIWSKIEMU
1884 – 1952
WYBITNEMU UCZONEMU UKRAIŃSKIEMU
WSPÓŁTWÓRCY I WIELOLETNIEMU
KIEROWNIKOWI ZAKŁADU METALOGRAFII
I OBRÓBKIE CIEPLNEJ
W DOWÓD UZNANIA I PAMIĘCI
SPOŁECZNOŚĆ AKADEMICKA
AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ
I LWOWSKIEGO UNIWERSYTETU
NARODOWEGO IM. IWANA FRANKI

Rys.7. Pamiątkowe tablice – paw. A-2, poświęcone zasłużonym profesorom Wydziału: prof. A. Krupkowkiemu (a), prof. I. Feszczenko-Czopiwskiemu (b). Foto: Stanisław Malik

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr hab. inż. Iwana FESZCZENKO-CZOPIWSKIEGO

Rodzaj: kamienna

Materiał: marmur czerwony

Relief osoby: wypukłorzeźba z miedzi odlana oddzielnie

Napisy: liternictwo odlewane w miedzi

Miejsce ekspozycji: paw. A-2, hol, I p.

Opis:

We wrześniu 2002 roku tego roku minęło 50 lat od śmierci Profesora Iwana Feszczenko-Czopińskiego, uczonego narodowości ukraińskiej, metaloznawcy i metalurga, profesora naszej Uczelni w latach międzywojennych. Z tej okazji społeczność akademicka Politechniki Kijowskiej, reprezentowana przez jej Rektora wystąpiła z propozycją umieszczenia w budynku Akademii Górniczo-Hutniczej tablicy upamiętniającej postać Profesora. Inicjatywa ta zyskała poparcie władz i Senatu naszej Uczelni. W dniu **26 listopada 2002** roku w budynku A-2 nastąpiło uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej (rys.7b), ufundowanej i wykonanej przez stronę ukraińską. W uroczystości uczestniczyli m.in. Konsul Generalny Ukrainy Aleksander Medownikow i Prezydent Krakowa profesor Andrzej Gołaś. Do licznie zebranych gości przemówił Rektor AGH JM prof. Ryszard Tadeusiewicz, przedstawiając ideę współpracy obu naszych narodów w dziele popularyzacji i upamiętniania osiągnięć naukowych ich przedstawicieli. Odegranie hymnów państwowych podkreśliło wysoką rangę uroczystości. Drugą, mniej oficjalną częścią uroczystości było otwarcie w holu Biblioteki Głównej wystawy poświęconej życiu i działalności ukraińskiego uczonego. Profesor Jerzy Frydrych, który znał osobiście najbliższych uczniów i współpracowników Profesora, przypomniał pokrótce główne fakty z Jego życia, a także podzielił się z zebranymi na wystawie gośćmi refleksjami na temat działalności naukowej, społecznej i politycznej Uczonego. Profesor był założycielem, organizatorem i pierwszym Kierownikiem Zakładu Metalografii i Obróbki Termicznej (1922-31) – obecnej Katedry Metaloznawstwa i Metalurgii Proszków. W 1931 roku odszedł do pracy w przemyśle, obejmując kierownictwo Zakładu Badawczo-Doświadczalnego Huty „Baildon”.

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr hab. inż. Zygmunta JASIEWICZA

Rodzaj: metalowa

Materiał: blacha gruba ze stali nierdzewnej

Relief osoby: brak, nie wykonany

Napisy: liternictwo grawerowane laserowo, oksydowane na czarno

Miejsce ekspozycji: paw. A-2, sala wykładowa, parter

a)

PROFESOROWI DR INŻ.
ZYGMUNTOWI
JASIEWICZOWI
WIELKIEMU METALOZNAWCY
I NASZEMU PRZYJACIELOWI
KOLEDZY
I WYCHOWANKOWIE
1897 – 1966

b)

PROF. TADEUSZOWI
MALKIEWICZOWI
TWÓRCY NOWOCZESNEGO
METALOZNAWSTWA
STALI STOPOWYCH
WYCHOWANKOWIE
I PRZYJACIELE
1904 – 1981

Rys.8. Pamiątkowe tablice – paw. A-2, poświęcone zasłużonym profesorom Wydziału: prof. Z. Jasiewiczowi (a), prof. T. Malkiewiczowi (b). Foto: Stanisław Malik

Opis:

W dniu **16 maja 1970** roku w sali wykładowej Zakładu Metaloznawstwa i Obróbki Ciepłej Instytutu Metalurgii AGH odsłonięta została tablica pamiątkowa (rys.8a), poświęcona pamięci profesora Zygmunta Jasiewicza – kierownika Katedry Metalografii i Obróbki Ciepłej w latach 1956-66, będącego trzecim z kolei jej kierownikiem. Tablica została ufundowana przez kolegów i wychowanków z Uczelni, przy szczególnie życzliwej pomocy dyrektora Huty Batory mgr. inż. Tadeusza Palmricha, gdzie Profesor pracował przez kilka lat jako kierownik Zakładu Badawczo-Doświadczalnego tej huty. Odsłonięcia tablicy dokonał prof. zw. dr hab. Edward Görlich – prorektor AGH.

Tablica pamiątkowa prof. zw. mgr inż. Tadeusza MALKIEWICZA

Rodzaj: metalowa

Materiał: blacha gruba ze stali nierdzewnej

Relief osoby: brak, nie wykonany

Napisy: liternictwo wycięte laserowo ze stali nierdzewnej, zamontowane na tablicy

Miejsce ekspozycji: paw. A-2, sala wykładowa, parter

Opis:

W roku jubileuszu 60-lecia Wydziału Metalurgicznego AGH, tj. w dniu **28 października 1982** roku w sali wykładowej Zakładu Metaloznawstwa i Obróbki Ciepłej odbyło się seminarium naukowe poświęcone uwypukleniu dorobku naukowego prof. Tadeusza Malkiewicza – wybitnego metaloznawcy, podczas którego odsłonięta została tablica pamiątkowa (rys.8b), poświęcona pamięci Profesora – kierownika Katedry Metalografii i Obróbki Ciepłej w latach 1966-74, będącego czwartym z kolei jej kierownikiem. Naukowo specjalizował się w fizykochemii metali, analizie technicznej metali, strukturze stali i stopach żelaza oraz pirometalurgii. Wyniki jego prac z zakresu analizy fazowej i obróbki ciepłej stali cytowane były przez najwybitniejszych metaloznawców, m.in. w monografii „The Structure of Alloys of Iron” (1966), w wydawnictwach American Society of Metals i w „Metallurgical Reviews”. Był współzałożycielem Stowarzyszenia Hutników Polskich (1931), wprowadził do praktyki polskiego metaloznawstwa konwencjonalną i skanningową mikroskopię elektronową oraz mikroanalizę rentgenowską i jonową. Był członkiem koresp. PAN oraz wielu polskich i zagranicznych stowarzyszeń naukowych. Doktor honoris causa Politechniki Poznańskiej (1978). Zebrani – za namową prof. S. Gorczyca, prorektora AGH, podjęli jednomyślnie uchwałę, aby od tej chwili salę wykładową Zakładu nazywać Audytorium Profesorów Jasiewicza i Malkiewicza, co zaakceptowała Rada Wydziałowa na swym posiedzeniu. Odsłonięcia tablicy dokonał prof. zw. dr hab. inż. Stanisław Gorczyca – prorektor AGH.

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr inż. Wacława RÓŻAŃSKIEGO

Rodzaj: kamienna

Materiał: płyta odlana z gipsu, spatynowana na oliwkowo

Relief osoby: płaskorzeźba odlana wraz z tablicą, spatynowane na szaro

Napisy: piaskowane po odlaniu tablicy, spatynowane na szaro

Miejsce ekspozycji: paw. C-2, Muzeum Historii AGH, IV p.

Opis:

Towarzystwo Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego wraz z Muzeum Techniki w Warszawie ufundowały dwie tablice pamiątkowe, poświęcone upamiętnieniu osoby Profesora:

a) odlaną w brązie, zawieszono w dniu **1 czerwca 1996** roku w Muzeum Starożytnego Hutnictwa im. prof. M. Radwana w Nowej Słupi, którą odsłoniła p. Maria Różańska;

b) będącą gipsowym modelem oryginalnej tablicy pamiątkowej (rys.9), która jest eksponowana w Muzeum Historii AGH, odsłonięto pod koniec 90. lat XX wieku, obecnie wisi ona

obok tablic pamiątkowych prof. W. Radwana i prof. K. Bielenina. Zwraca uwagę użyta na niej inskrypcja, w której określenie "Wspaniały człowiek" jest autorstwa prof. W. Longi oraz kolegów Profesora z Kielc, fundatorów i wykonawców tablicy.

DOKTOR INŻYNIER
WACŁAW RÓŻAŃSKI
5.V.1913 – 2.I.1994
PROFESOR AKADEMII
GÓRNICZO-HUTNICZEJ
W KRAKOWIE
BADACZ DZIEJÓW
STAROPOLSKIEGO PRZEMYSŁU
OFICER ARMII KRAJOWEJ
PS. ŻUBR
WSPANIAŁY CZŁOWIEK
PRZYJACIELE I WYCHOWANKOWIE
1995

Rys.9. Pamiątkowa tablica – Muzeum Historii AGH, paw. C-4, poświęcona prof. W. Różańskiemu, zasłużonemu profesorowi Wydziału Metalurgicznego. Foto: S. Malik

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr hab. inż. Mikołaja CZYŻEWSKIEGO

Rodzaj: metalowa

Materiał: odlew z brązu

Relief osoby: wklęsłorzeźba z brązu odlana wraz z tablicą

Napisy: liternictwo odlane z brązu wraz z tablicą, szlifowane

Miejsce ekspozycji: Wydz. Odlewnictwa AGH, Reymonta 23, hol, I p.

Opis:

W grudniu 2014 roku minęła 50 rocznica śmierci Profesora AGH, polskiego metalurga, autora prac z dziedziny koksownictwa, technologii ciepła i paliwa oraz odlewnictwa, który swoimi dokonaniem przyczynił się do modernizacji odlewni w Polsce, przez doskonalenie teorii i praktyki pracy cieplnej żeliwników. Był pierwszym dyplomantem, który w 1929 roku obronił u prof. R. Dawidowskiego swą pracę inżynierską z zakresu koksownictwa. Dzięki staraniom Profesora w 1951 roku powstaje samodzielny Wydział Odlewnictwa, którego był organizatorem i pierwszym dziekanem (1952-53), pełniąc zarazem funkcję kierownika Katedry Odlewnictwa. Oprócz pracy naukowej i pedagogicznej wiele wysiłku wykazywał w pracy społecznej, będąc współorganizatorem wznawiającego po wojnie działalność Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego Odlewników Polskich – STOP, w którym pełnił funkcję prezesa (1951-54). W dniu **4 maja 1958** roku w gmachu podgórskim Wydziału Odlewnictwa AGH prof. F. Olszak, rektor AGH, uroczystie odsłonił tablicę pamiątkową ku czci Profesora, ufundowaną przez Stowarzyszenie Techniczne Odlewników Polskich. Jest ona widomym świadectwem zasług prof. M. Czyżewskiego dla AGH, nauki polskiej i przemysłu odlewniczego. Prawdopodobnie podczas Dnia Odlewnika w dniu 27 listopada 1974 roku tablicę tę odsłonięto w nowej siedzibie Wydziału Odlewnictwa przy ul. Reymonta 23. Na metalowej płycie, wykonanej według projektu artysty rzeźbiarza Józefa Galicy – docenta ASP w Krakowie, umieszczono popiersie profesora i napis okolicznościowy.

Z uwagi na to, iż obaj omawiani Profesorowie aktywnie działali podczas swej pracy zawodowej, należąc organizacyjnie pod Wydział Hutniczy Akademii Górniczej – zaliczono ich do grupy hutników-metalurgów. Pominięto w tym miejscu tablicę pamiątkową wmurowaną w dniu 26 listopada 1999 roku ku czci prof. M. Dubowickiego, gdyż był on aktywny zawodowo głównie podczas pracy naukowej już na Wydziale Odlewnictwa AGH.

1890
1954
PROF. DR INŻ.
MIKOŁAJ CZYŻEWSKI
PREZES STOW. NAUK. TECHN.
ODLEWNIKÓW POLSKICH
ZAŁOZYCIEL I PIERWSZY DZIEKAN
WYDZIAŁU ODLEWNICTWA
AKADEMII GÓRNICZO-HUTNICZEJ
WIELKI PRZYJACIEL MŁODZIEŻY
STOWARZYSZENIE
NAUKOWO-TECHNICZNE
ODLEWNIKÓW POLSKICH

1874
1939
JERZY BUZEK
PROFESOR ZWYCZAJNY
AKADEMII GÓRNICZEJ
ZAŁOZYCIEL I PIERWSZY
PREZES STOW. TECHN.
ODLEWNIKÓW POLSKICH
TWÓRCA NAUKOWYCH
PODSTAW W ODLEWNICTWIE
I WYBITNY PRAKTYK
W DWUDZIESTOLECIE ZGONU
STOWARZYSZENIE TECHNICZNE
ODLEWNIKÓW POLSKICH

Rys.10. Pamiątkowe tablice – Wydz. Odlewnictwa, paw. ul. Reymonta 23, poświęcone zasłużonym profesorom Wydziału: prof. M. Czyżewskiemu (a), prof. J. Buzkowi (b). Foto: Hieronim Sieński

Tablica pamiątkowa prof. zw. dr hab. inż. Jerzego BUZKA

Rodzaj: metalowa

Materiał: odlew z brązu

Relief osoby: wklęsłorzeźba z brązu odlana wraz z tablicą

Napisy: liternictwo odlane z brązu wraz z tablicą, szlifowane

Miejsce ekspozycji: Wydz. Odlewnictwa AGH, Reymonta 23, hol, I p.

Opis:

W lutym 2014 roku minęła 75 rocznica śmierci, a w marcu minie 140 rocznica urodzin prof. Jerzego Buzka, metalurga żelaza i odlewnika, wykładowcy Akademii Górniczej, twórcy teorii

procesu żeliwiakowego, członka Akademii Nauk Technicznych, organizatora STOP – Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich. W dniach 30-31 maja 1959 roku odbyła się w Nowej Hucie Sesja Naukowa dla uczczenia 20 rocznicy śmierci prof. J. Buzka. W tym samym czasie – w dniu **31 maja 1959** roku prof. F. Olszak, rektor AGH, uroczyście odsłonił tablicę pamiątkową (rys.10b) ku czci Profesora w gmachu Wydziału Odlewnictwa przy ul. Krzemionki 11. Tablicę ufundowało Stowarzyszenie Techniczne Odlewników Polskich. Jest ona widowym świadectwem zasług prof. J. Buzka dla AGH, nauki polskiej i przemysłu odlewniczego. Prawdopodobnie podczas Dnia Odlewnika w dniu 27 listopada 1974 roku tablicę tę odsłonięto w nowej siedzibie Wydziału Odlewnictwa przy ul. Reymonta 23. Na metalowej płycie, wykonanej według projektu artysty rzeźbiarza Józefa Galicy – docenta ASP w Krakowie, umieszczono popiersie profesora i napis okolicznościowy.

Pawilon B-4 im. Feliksa Olszaka
– 13 maja 1966 r.

Paw. B-5 im. Jana Janowskiego
– 17 maja 2002 r.

Tablica pamiątkowa prof. Feliksa Olszaka,
paw. B-4, parter – 4 maja 1968 r.

Rys.11. Rodzaje tablic, fundowanych ku wiecznej pamięci i chwale przodków Wydziału Metalurgicznego AGH: informacyjne (a,b), pamiątkowe (c). Foto: Hieronim Sieński

Podsumowując omawianą problematykę tablic, fundowanych ku wiecznej pamięci wybitnych przodków – profesorów Wydziału Hutniczego/Metalurgicznego AGH, wśród tablic wyróżnić należy:

a) **tablice informacyjne** (rys.11a,b) – umieszczane na ścianie frontowej przy wejściu do danego budynku lub do audytorium, które jedynie wskazują nazwisko patrona, a odsłaniane są podczas uroczystości nadania imienia patrona budynku lub audytorium;

b) **tablice pamiątkowe** (rys.11c) – umieszczane na honorowym miejscu wewnątrz budynku lub audytorium, użytkowanego przez dany Wydział AGH, odsłaniane przeważnie w danym lub innym terminie niż tablice informacyjne, zawierające szerszą informację o osobie honorowanego profesora, któremu ją poświęcono, oraz o jej fundatorze, a odsłaniane są podczas Zjazdów Stowarzyszenia Wychowanków AGH bądź szczególnych rocznic, obchodzonych na danym Wydziale.

Wśród tablic fundowanych dla wiecznej pamięci wybitnych profesorów, działających na Wydziale Hutniczym/Metalurgicznym można wyróżnić następujące:

- a) dany profesor jest patronem wybranego budynku bądź audytorium, na frontonie którego umieszczono stosowną tablicę informacyjną, i jednocześnie wmurowano w nim tablicę pamiątkową jako element honorujący danego naukowca, przy czym na naszym Wydziale dotyczy to prof. F. Olszaka (paw. B-4), prof. A. Krupkowskiego (paw. A-2), prof. W. Leskiewiczicza (audytorium w paw. B-4), prof. Jasiewicza i Malkiewiczicza (audytorium w paw. A-2);
- b) dany profesor jest patronem wybranego budynku, na frontonie którego umieszczono stosowną tablicę informacyjną, ale jednocześnie nie ufundowano w nim odpowiedniej tablicy pamiątkowej jako elementu honorującego danego naukowca, przy czym na naszym Wydziale dotyczy to prof. K. Żemaitisa (paw. B-3) i prof. J. Janowskiego (paw. B-5).

Tradycja ta w dobie współczesnej jest dalej wiecznie żywa i kultywowana przez różne Wydziały AGH o czym świadczą m.in. następujące uroczystości:

- a) na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki AGH w dniu 20.X.2014 roku jednoczesnego nadania imienia patrona budynku D-1 i odsłonięcia tablicy pamiątkowej ku czci prof. Zbigniewa Engela, pioniera wibroakustyki;
- b) na Wydziale Odlewnictwa AGH odsłonięcia w dniu 28.XI.2014 roku tablicy pamiątkowej prof. Czesława Podrzuckiego, wybitnego odlewnika.

Medale honorowe „Zasłużony dla Wydziału Metalurgicznego AGH”

Na pamiątkę rozpoczęcia drugiego 50-lecia działalności Wydziału Metalurgicznego AGH na posiedzeniu w dniu **27 kwietnia 1974 roku** Rada Wydziału podjęła uchwałę o ustanowieniu dwustopniowego medalu (honorowego i pamiątkowego), który wraz z dyplomami – zgodnie z regulaminem, będzie przyznawany uchwałą Rady Wydziału indywidualnie osobom zasłużonym lub instytucjom czy jednostkom przemysłowym za istotny wkład w rozwój nauk metalurgicznych lub za szczególne zaangażowanie w rozbudowę bazy Wydziału oraz promowanie jego myśli i osiągnięć naukowych w przemyśle metalurgicznym dla utrwalenia dobrego imienia wśród hutników polskich.

Przyjęto także, że przyznawanie tych wyróżnień będzie w latach następnych związane z obchodami Dnia Hutnika w danym roku kalendarzowym. Każdy medal honorowy był indywidualnie numerowany i miał wygrawerowane imię i nazwisko wyróżnionego lub nazwę honorowanej jednostki. Uroczyste wręczenie pierwszych medali (rys.12) i dyplomów odbyło się na posiedzeniach Rady Wydziału w dniach: 11.V.1974 r. podczas Dnia Hutnika'74 – dla 7 osób wyróżnionych indywidualnie, i 7.X.1974 r. – dla 3 przedstawicieli wyróżnionych hut.

Rys.12. Medal honorowy „Zasłużony dla Wydziału Metalurgicznego AGH”: awers (a) i rewers (b) – wersja pierwotna. Foto: Jan Grzesiak

W latach 1974-93 Wydział Metalurgiczny AGH przyznał ogółem 108 medali honorowych – wykaz wyróżnionych zamieszczono w wyd. „Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej – Informator. Wyd. Nauk. KRAKBUCH, Kraków, 1994

Wykaz wyróżnionych medalem honorowym w pierwszych edycjach obejmuje:

a) 11.V.1974 r. podczas Dnia Hutnika'74 – wyróżniono indywidualnie 7 osób:

- prof. dr hab. inż. Aleksander Krupkowski – emerytowany Profesor metalurgii i jedyny żyjący Dziekan Wydziału Hutniczego sprzed 1939 roku;
- mgr inż. Franciszek Kaim – wicepremier Rady Ministrów PRL, organizator środków finansowych na wykończenie budynku B-3 i wychowanek Wydziału;
- prof. dr inż. Waław Leskiewicz – wieloletni zasłużony Profesor Wydziału, były Dziekan Wydziału i prorektor AGH, aktualny Dyrektor Instytutu Metalurgii i kierownik Katedry Plastycznej Przeróbki Metali;
- mgr Józef Klasa – I Sekretarz KW PZPR w Krakowie,
- prof. mgr inż. Tadeusz Malkiewicz – emerytowany wieloletni zasłużony Profesor Wydziału, były Dziekan, kierownik Katedry Metaloznawstwa i Obróbki Ciepłej;
- mgr inż. Włodzimierz Lejczak – Minister Przemysłu Ciężkiego, wychowanek AGH;
- prof. mgr inż. Stanisław Holewiński – emerytowany Profesor metalurgii, nestor wśród profesorów, wieloletni zasłużony Profesor Wydziału Hutniczego;

b) 7.X.1974 r. – wyróżniono przedstawicieli 3 zakładów hutniczych:

- Huta Baildon w Katowicach – obchodząca jubileusz 150-lecia;
- Huta Ferrum w Katowicach – obchodząca jubileusz 100-lecia;
- Huta im. Lenina w Krakowie – obchodząca jubileusz 25-lecia.

Wykaz wyróżnionych medalem pamiątkowym w dniu 11.V.1974 r. obejmuje 3 osoby:

- prof. dr hab. inż. Roman Ney – JM Rektor AGH;
- dr inż. Jan Wolny – I Sekretarz KU PZPR w AGH;
- mgr inż. Zbigniew Sobczyk – podsekretarz stanu w Ministerstwie Przemysłu Ciężkiego, przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Metalurgii AGH.

Nasi Przodkowie, działający na Wydziale Hutniczym/Metalurgicznym

Lata 1952-58 to okres nadzwyczaj ciężki i bolesny dla Wydziału Metalurgicznego AGH. Ciężkie przeżycia w hitlerowskich obozach koncentracyjnych, olbrzymi wysiłek intelektualny w pierwszych latach powojennych, powodują długoletnie choroby i przedwczesne zgony. Odchodzą kolejno z grona Profesorów Wydziału następujące wielce zasłużone osoby:

- ♣ **prof. dr inż. Iwan Feszczenko-Czopiwski** – zm. 2.IX.1952 r., kierownik Katedry Metalografii i Obróbki Ciepłej,
- ♣ **prof. dr inż. Roman Dawidowski** – zm. 3.XII.1952 r., kierownik Katedry Technologii Ciepła i Paliwa,
- ♣ **prof. dr inż. Stanisław Zygmuntowicz** – zm. 22.II.1953 r., kierownik Katedry Maszyn Hutniczych,
- ♣ **prof. dr inż. Ludwik Żarnowski** – zm. 2.XII.1953 r., były kierownik Katedry Maszyn Hutniczych,
- ♣ **prof. dr inż. Edmund Chromiński** – zm. 11.IX.1954 r., kierownik Katedry Maszynoznawstwa II,
- ♣ **prof. dr inż. Mikołaj Czyżewski** – zm. 1.XII.1954 r., kierownik Katedry Odlewnictwa,

- ▲ **prof. dr Julian Kamecki** – zm. 23.IX.1955 r., kierownik Katedry Chemii Fizycznej,
- ▲ **prof. dr hab. inż. Władysław Łoskiewicz** – zm. 4.VIII.1956 r., kierownik Katedry Metalografii i Obróbki Ciepłej,
- ▲ **prof. dr inż. Izydor Stella-Sawicki** – zm. 19.XII.1957 r., kierownik Katedry Budownictwa i Inżynierii,
- ▲ **prof. dr Karol Adwentowski** – zm. 30.XII.1957 r., kierownik Katedry Chemii Ogólnej i Analitycznej, a później od 1952 r. Katedry Odlewnictwa,
- ▲ **prof. dr Wilhelm Staronka** – zm. 27.III.1958 r., kierownik Katedry Chemii Ogólnej i Analitycznej,
- ▲ **prof. dr inż. Adam Ludkiewicz** – zm. 8.VII.1958 r., kierownik Katedry Metalurgii Stali.

Duże straty osobowe poniósł Wydział także czterdzieści lat później w latach 1993-99, w którym to okresie zmarli zasłużeni Profesorowie:

- ▲ **prof. dr hab. Zdzisław Kubas** – zm. 2.V.1993 r., kierownik Katedry Chemii Fizycznej (1963-73), prodziekan Wydz. Metalurgicznego i zast. dyrektora Instytutu Metalurgii (1984-87),
- ▲ **prof. dr hab. inż. Eugeniusz Wosiek** – zm. 17.VIII.1993 r., prodziekan Wydz. Metalurgicznego (1969-72), kierownik Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali (1985-88),
- ▲ **prof. dr inż. Waclaw Różański** – zm. 2.I.1994 r., dziekan Wydz. Metalurgicznego (1962-66), zast. dyrektora Instytutu Metalurgii (1969-73),
- ▲ **prof. dr hab. inż. Roman Woźniacki** – zm. 8.V.1995 r., profesor w Katedrze Gospodarki Ciepłej i Budowy Pieców (1950-91),
- ▲ **prof. dr hab. inż. Lucjan Sadok** – zm. 22.XII.1995 r., prodziekan Wydz. Metalurgicznego i zast. dyrektora Instytutu Metalurgii (1981-84), dziekan Wydz. Metalurgicznego i dyrektor Instytutu Metalurgii (1984-90), kierownik Zakładu Plastycznej Przeróbki Metali (1988-95),
- ▲ **prof. dr inż. Waclaw Leskiewicz** – zm. 16.V.1996 r., prorektor AGH ds. nauczania (1961-64), dziekan (1951-53 i 1956-60), dyrektor Instytutu Metalurgii (1968-74), kierownik Katedry Plastycznej Przeróbki Metali (1949-85),
- ▲ **prof. dr hab. inż. Jan Janowski** – zm. 3.IV.1998 r., kierownik Katedry Wielkopiecownictwa (1980-87), dziekan Wydz. Metalurgicznego (1972-78) i dyrektor Instytutu Metalurgii (1975-78), prorektor (1978-81) i rektor AGH (1987-93),
- ▲ **prof. dr hab. inż. Stanisława Jasińska** – zm. 15.V.1998 r., kierownik Katedry Inżynierii i Analiz Materiałów (1991-98), prodziekan Wydz. Metalurgicznego i zast. dyrektora Instytutu Metalurgii (1986-90), dziekan Wydz. Metalurgicznego i dyrektor Instytutu Metalurgii (1990-96),
- ▲ **dr hab. inż. Wiesław Białowas** – zm. 15.IX.1998 r., prodziekan Wydz. Metalurgicznego (1975-78), kierownik Zespołu Pieśni i Tańca AGH „Krakus” (1949-74),
- ▲ **prof. dr hab. inż. Ryszard Benesch** – zm. 15.XI.1999 r., kierownik Katedry Wielkopiecownictwa (1987-99), dziekan Wydz. Metalurgicznego (1978-84) i dyrektor Instytutu Metalurgii (1978-84).

Jednakże Wydział – pomimo tak znacznych strat osobowych, potrafił zawsze odbudować swą kadrę naukową, aby nie utracić swej wiodącej pozycji naukowej wśród znaczących w kraju jednostek naukowo-badawczych.

Bibliografia:

1. Sulima-Samujłło J. i in.: Z dziejów AGH im. S. Staszica w Krakowie w latach 1919-67. Wyd. Jubileuszowe AGH, Kraków, 1970
2. Sulima-Samujłło J. (red.): Kronika i spis absolwentów AGH im. S. Staszica 1919-79. T. 2 – pion hutniczy. Wyd. Jubileuszowe AGH, Kraków, 1979
3. Janowski J.: Dział Informacyjny Wydziału Metalurgicznego AGH za okres:
 - a) 50-lecia Wydziału 1922-72. Zeszyty Naukowe AGH nr 367. Seria: Metalurgia i Odlewnictwo. Kraków, z.51, 1973, s.277-339
 - b) 1972-73. Seria: Metalurgia i Odlewnictwo. Kraków, t.1, 1975, z.1, s.145-205
 - c) 1973-74. Seria: Metalurgia i Odlewnictwo. Kraków, t.1, 1975, z.4, s.531-580
 - d) 1974-75. Seria: Metalurgia i Odlewnictwo. Kraków, t.4, 1978, z.4, s.531-571
 - e) 1975-77. Seria: Metalurgia i Odlewnictwo. Kraków, t.6, 1980, z.3, s.351-382
4. Protokoły z posiedzeń Rady Wydziałowej dostępne w:
 - a) Archiwum AGH w latach 1958-69 – zbiór protokołów niekompletny,
 - b) Bibliotece Wydziałowej w paw. B-5 w latach 1970-2014,
5. Kajtoch J. (red.): AGH: Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej – Informator. Mał. Oficyna Wyd. KRAK-BUCH, Kraków, 1994
6. Kajtoch J.: [http://www.ppm.agh.edu.pl/.../5_Twórcy Akademii Górniczej i pierwsi hutnicy](http://www.ppm.agh.edu.pl/.../5_Twórcy_Akademii_Górnicznej_i_pierwsi_hutnicy)
7. Kajtoch J.: [http://www.ppm.agh.edu.pl/.../6_Akademia Górnicza 1919-45_W oczach hutnika](http://www.ppm.agh.edu.pl/.../6_Akademia_Górnicza_1919-45_W_oczach_hutnika)
8. Kajtoch J.: [http://www.ppm.agh.edu.pl/.../2_DHC_AGH_Charakterystyki hutników](http://www.ppm.agh.edu.pl/.../2_DHC_AGH_Charakterystyki_hutników)
9. Bęben A.: Górnicza lampa się pali.... UWN-D Wyd. AGH, Kraków, 2008
10. Suliga I.: 90 lat „Metalurgii” w fotografiach i wspomnieniach. Wyd. Nauk. „Akapit”, Kraków, 2012.
11. Matl K.: 20 lat Stowarzyszenia Wychowanków Akademii Górniczo-Hutniczej. Przegląd Geologiczny, 127 (1969) 2,
12. Sieński H.: Część III – Profesor Jan Janowski. Biuletyn AGH, maj 2013, nr 65, s. 32-34 (Paw. B-5)
13. Sieński H.: Część VII – Profesor Roman Dawidowski. Biuletyn AGH, grudzień 2013, nr 72, s. 30-32
14. Sieński H.: Część VIII – Profesor Iwan Feszczenko-Czopiwski. Biuletyn AGH, styczeń 2014, nr 73, s. 20-22
15. Sieński H.: Część IX – Profesor Jerzy Buzek. Biuletyn AGH, luty 2014, nr 74, s. 28-29
16. Sieński H.: Część X – Profesor Aleksander Krupkowski. Biuletyn AGH, marzec 2014, nr 75, s. 21-24
17. Sieński H.: Część XVI – Profesor Antoni Rodziewicz-Bielewicz. Biuletyn AGH, listopad 2014, nr 83, s. 23-25
18. Sieński H.: Część XVIII – Profesor Mikołaj Czyżewski. Biuletyn AGH, grudzień 2014, nr 84, s. 24-26
19. Sieński H.: Część XX – Profesor Feliks Olszak. Biuletyn AGH, luty 2015, nr 86, s. 16-18 (Paw. B-4)
20. Adrian A.: Dzień Hutnika 2002. Biuletyn AGH, 2002, nr 103, s. 20-21 (Paw. B-5)
21. Sulima Z.: Dzień Hutnika 1998. Biuletyn AGH, 1998, nr 53, s.3 (Audytorium prof. W. Leskiewicza)

22. Musiał M.: Kronika – Odślonięcie tablicy pamiątkowej ku czci prof. Zygmunta Jasiewicza. Hutnik, 37 (1970) 7/8, 406-407
23. Machalska-Garbacz A.: Pamięci Iwana Feszczenko-Czopińskiego (1884-1952). Biuletyn AGH, 2002, nr 110, s. 9-11
24. Wójcik Z.: Walery Goetel – rektor trudnych czasów AGH. Wydawnictwo AGH, Kraków, 2009

Opracował: dr inż. Jerzy KAJTOCH

Kraków, 15 grudnia 2015 r.